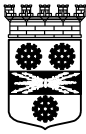

Serviceprogram för Ursvik och Brotorp 2010 och framåt

SERVICEPROGRAM FÖR URSVIK OCH BROTORP 2008	1
INLEDNING	2
SUNDBYBERGS STADS SERVICEPROGRAM FÖR URSVIK OCH BROTORP.....	2
VÄLKOMMEN TILL URSVIK OCH BROTORP	3
URSVIK IDAG	3
BROTORP IDAG.....	4
KOMMUNIKATIONER.....	4
NÄROMRÅDET OCH ÖVRIG SERVICE IDAG	5
PLANERAD UTBYGGNAD URSVIK OCH BROTORP	6
URSVIK	6
BROTORP	9
GEMENSAMMA UTGÅNGSPUNKTER FÖR PLANERINGEN	9
SUNDBYBERGS STADS VISION	9
MÅL OCH INRIKTNING PÅ PLANERINGEN	10
PLANERING FÖR KOMMUNAL SERVICE I URSVIK OCH BROTORP.....	11
BEFOLKNINGS- OCH BOSTADSBYGGNADSPROGNOS	11
KONSEKVENSER AV BEFOLKNINGSÖKNING	12
FÖRSKOLA OCH SKOLA	12
OMSORG OM ÄLDRE OCH MÄNNISKOR MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING	18
ÖVRIG SOCIAL SERVICE.....	20
FRITID.....	21
KULTUR	23
LANDSTINGETS SERVICE.....	25
DETALJHANDEL, KOMMERSIELL SERVICE OCH RESTAURANGER I URSVIK... 	25
INRIKTNING NÄR URSVIK ÄR FULLT UTBYGGT	25
ARBETSPLATSER	26
HANDEL I URSVIK.....	26
KYRKA.....	28

Inledning

Sundbybergs stads serviceprogram för Ursvik och Brotorp

I Sundbybergs stads Serviceprogram för Ursvik och Brotorp beskrivs områdena Lilla Ursvik, Stora Ursvik och Brotorp. Du kan läsa om områdena idag och vilken närservice som finns. Men framför allt kan du läsa vad som planeras framåt och i vilken takt utbyggnaden av service planeras ske.

I områdena sker stora förändringar och det kommer att byggas drygt 5 000 nya bostäder och cirka 4 000 arbetsplatser. Ursvik och Brotorp byggs ut i etapper och planeringen sträcker sig fram till 2020. Sundbybergs stad har ett samlat planeringsperspektiv för service i Ursvik och Brotorp.

Innehåll - vad beskrivs i Serviceprogrammet?

I Serviceprogrammet beskrivs Sundbybergs stads ambitioner för att skapa trygga och tillgängliga områden där varje individ ges möjlighet att utforma sitt vardagsliv utifrån sina egna förutsättningar och behov. Förutsättningar för det skapas genom goda kommunikationer, förskolor och skolor, kultur- och fritidsaktiviteter, omsorg om äldre och människor med funktionsnedsättning och annan närservice. Allt detta kommer att växa fram och utvecklas i takt med att fler bostäder och arbetsplatser byggs.

Planerat innehåll, läge och tidpunkt för de olika verksamheterna redovisas i programmet. Teknisk infrastruktur som gatunät, vatten- och avlopp, avfallshantering etc. beskrivs däremot inte.¹

Syfte - Varför finns serviceprogrammet?

Serviceprogrammet för Ursvik och Brotorp finns för att kommunen och andra servicegivare ska ha ett gemensamt planeringsdokument att utgå ifrån. På så sätt skapas förutsättningar för att säkerställa servicen till de boende i Ursvik och Brotorp. Men Serviceprogrammet finns också för att bidra till marknadsföringen av områdena genom att informera om vilken service som planeras.

Målgrupp - Vem vänder sig serviceprogrammet till?

Serviceprogrammet vänder sig till boende i Ursvik och Brotorp, människor som överväger att flytta till Ursvik eller Brotorp, den kommunala organisationens förtroendevalda och anställda, markägare, byggherrar och andra servicegivare.

¹ Det finns också en sammanfattning av serviceprogrammet som du hittar på www.sundbyberg.se eller kan beställa via kommunens växel 08-706 80 00.

Välkommen till Ursvik och Brotorp

Ursvik och Brotorp har ett unikt geografiskt läge i gränsen mellan grönområden och stadsbyggd. Områdena ligger i Sundbybergs kommun, norr om E18/Enköpingsvägen, och här sker just nu stora förändringar i stadsbilden. Öster och väster om Lilla Ursvik kompletteras successivt bostads- och serviceutbudet. År 2020 kommer drygt 12 000 personer att bo här. När områdena växer utvecklas successivt utbudet av närservice med förskolor, skolor, butiker, restauranger och kaféer, närsjukvård och annan service.

Ursvik idag

Ursvik är ett känt motions- och rekreationsområde. Här finns löp- och skidspår med olika längd där några är el-upplysta. Det finns en 11-manna gräs fotbollsplan, knattespår för de yngre, grillplatser och en motionsgård. I motionsgården finns bland annat omklädningsrum och duschar, café och bastu och en gymnastiksal. I området finns också ett antal kolonilotter.

Intill motionsområdet ligger Igelbäckens naturreservat² som erbjuder möjligheter till friluftsliv, natur- och kulturupplevelser och social samvaro. Naturreservatet bidrar till att bevara och förstärka Järvakilen som spridningsväg för biologisk mångfald. Naturreservatet är, och kommer att vara, en tillgång inte bara för fritidsverksamhet utan även för förskolor/skolor och andra verksamheter i området. Flera föreningar tränar, tävlar och har olika aktiviteter i området.

Bebyggelsen i den äldre delen av Ursvik, Lilla Ursvik, består i huvudsak av småhus byggda på 1930- och 1940-talet. I Lilla Ursvik bor cirka 800 personer³. Av dem är knappt 90 barn under 7 år och cirka 100 personer är över 65 år.

Sommaren 2007 flyttade de första invånarna in i den nya delen av Ursvik, Stora Ursvik. Hösten 2009 är den första delen av området, etapp 1A, färdigbyggd och inflyttad. Här finns framförallt småhus, par- och radhus men även lägenheter med bostadsrätt. Bostäderna riktar sig i hög utsträckning till barnfamiljer och det är en ung befolkning som flyttat in hittills. Enligt kommunens befolkningsprognos⁴ bor det drygt 700 personer i Stora Ursvik vid 2009 års slut. Av dem är 220 barn under 7 år medan bara 7 personer är över 65 år.

Ursvikskolan ligger centralt placerad i området, nära Ursviks motionsområde och Brotorp. Skolan, som drivs i kommunal regi, har plats för 260 barn⁵ och invigdes i augusti 2004. Här finns förskola, förskoleklass och elever upp till skolår 5. Lokalerna är flexibla så att de kan anpassas till de olika stadiernas barnantal.

² Inrättat av kommunfullmäktige 2004 med stöd av miljöbalken.

³ Enligt WSP analys och strategi: Rapport befolkningsprognos för Sundbybergs stad år 2009-2023, 2009-04-02

⁴ Se not 3

⁵ Inklusivt fristående paviljonger

I augusti 2008 öppnade Älvkvarnsskolan på Marieborgsgatan. Det är Pysslingens förskolor och skolor AB som driver verksamheten. Under läsåret 2009/2010 finns barn i åldern 1-7 år på Älvkvarnsskolan. När barnen blir äldre utökas verksamheten successivt med skola upp till och med skolår 5. Byggnaden har plats för totalt cirka 300 barn med en tänkt förskoledel på 100 platser och skola för drygt 200 barn. Under hösten 2009- våren 2010 används inte byggnaden fullt ut av Pysslingen eftersom de barn som finns i området i huvudsak är i förskoleåldern. För att använda lokalerna så effektivt som möjligt hyr Svenska Kyrkan en del av Älvkvarnsskolans lokaler fram till mitten av juni 2010. Svenska Kyrkan driver framförallt öppen förskola där.

I augusti 2010 står ytterligare en förskola klar norr om aktivitetsparken i kvarteret Granatäppet. Förskolan kommer att drivas i kommunal regi och har plats för 120 barn i åldern 1-5 år.

Våren 2008 invigdes en aktivitetspark som knyter samman Lilla och Stora Ursvik. I parken finns möjlighet till aktiviteter för alla åldrar. Det finns yta för strandsport, landbandy, bollspel, basket och skridskoåkning på vintern. Man kan också klättra, gräva i sandlådan och gunga. Det finns en mindre scen för olika uppträdanden. Hösten 2008 kompletterades parken med en skateboardramp. Aktivitetsparken ska vara fri från organiserad tävlingsverksamhet.

Brotorp idag

Öster om Lilla Ursvik och motionsområdet ligger Brotorp. Området ingår i utbyggnaden av Järvastaden där den mesta bebyggelsen ligger i Solna stad. Brotorp kommer att få karaktär av trädgårdsstad med flerfamiljshus, radhus och parhus. Under 2007 flyttade de första invånarna in i de parhus som då var färdiga. Även i Brotorp är det en ung befolkning som flyttar in i de första etapperna. Vid 2009 års slut beräknas 320 personer bo i Brotorp. Av dem är knappt 100 under 7 år medan 4 är över 65 år⁶.

I augusti 2008 öppnade skolföretaget Vittra i Brotorp förskole- och skolverksamhet till och med skolår 3 i tillfälliga lokaler. Lokalerna där Vittra är idag har plats för cirka 120 barn. I slutet av hösten 2009 öppnar ytterligare en förskola i kommunal regi i Brotorp. Förskolan har plats för ca 80 barn.

Kommunikationer

Både från Ursvik och Brotorp är det cykelavstånd till Hallonbergen och Rissne där det finns T-bana. Öster om Brotorp finns Ulriksdals station med pendeltåg. Till Ursvik går buss 504 från Sundbybergs centrum via Hallonbergen. Bussen går med kvartstrafik under högtrafik och tar cirka 7 minuter från Hallonbergen till Stora Ursvik. Längs E18/Enköpingsvägen går flera busslinjer. Linje 157 går mellan Lunda industri och Danderyds sjukhus och passerar Spånga station (pendeltåg) och Rissne. Linje 540 går mellan Tensta centrum och Universitetet och passerar Hallonbergen, Ulriksdalsstation och Bergshamra centrum (T-bana). E18 och E4 har anslutningar i

⁶ Se not 3

närheten och Bromma flygplats och Arlanda finns 10 respektive 30 minuter bort. Sommaren 2009 färdigställdes en gång- och cykelbana mellan Lilla Ursvik och Brotorp.

Närområdet och övrig service idag

I Ursvik och Brotorp finns idag en del småföretag och mindre industriföretag. Inom gång- och cykelavstånd i det direkta närområdet finns närservice av olika slag.

På andra sidan Enköpingsvägen från Stora Ursvik finns bland annat bensinmack med minilivs, en snabbmatsrestaurang och en livsmedelsaffär.

Hallonbergen

I Hallonbergen finns bland annat livsmedelsaffär och bensinmack med minilivs. I Hallonbergens centrum finns ett antal butiker, restauranger och kaféer, ett Apotek, vårdcentral och Folk tandvård. Hösten 2009 har en mötesplats för unga och ett stadsdelsbibliotek med Information Sundbyberg öppnats.

I Hallonbergens centrum finns Kulturcentrum med:

- en konsertsal, teaterlokal, danssalar, musikrum och sammanträdesrum
- kommunala musikskolan med verksamhet för barn och ungdomar mellan 9 och 18 år
- Aggregat som är en skapande verksamhet för alla som går i 9:an och uppåt.
- Skapande verksamhet för barn och ungdomar
- Föreningslivet i Sundbyberg har möjlighet att boka lokaler i Kulturcentrum.

I Utbildningscentrum i Hallonbergen (före detta Hallonbergsskolan) finns flera olika verksamheter:

- Fredenskolan som är en kommunal skola från förskoleklass till skolår fem⁷
- Centrum för vägledning, vuxenutbildning & arbete som erbjuder vägledning, utbildning och stöd anpassad efter den enskildes behov, önskemål och förutsättningar.
- Kulturama har idag skolverksamhet med estetisk inriktning för skolår 4, 5, 6, 7 och 8 (ska utökas till skolår 4 till 9).

I Hallonbergen finns också kommunal och fristående förskola, öppen förskola som drivs av kommunen och sporthall. Äldreboende med bibliotek och öppen träffpunktsverksamhet finns i Lötsjögården. I Hallonbergen finns S:t Petrus Syrisk Ortodoxa Kyrka.

Hemtjänsten disponerar idag lokaler belägna i andra områden inom Sundbyberg. De boende i Ursvik och Brotorp som har behov av hemtjänst idag får sin service och omsorg från lokalen i Hallonbergen.

⁷ Fredenskolan kommer att avvecklas och inte finnas kvar efter vårterminen 2010.

Ör

Kommunala Örskolan - förskola och skola har verksamhet i Ör för barn i åldern 1-11 år. I Ör finns dessutom ytterligare kommunala förskolor. Vid Örskolan finns en mindre konstgräsplan för spontanidrott. Vid nya Örvalen ligger Sveriges nationalarena i baseboll. Hemmaplan för Sundbybergs framgångsrika basebollag. Här finns också både en stor och en lite mindre grusplan för fotboll. Förutsättningarna för hur Örvalen ska kunna utvecklas som centrum för utomhusidrott ska utredas. Bland annat ska kopplingen till Ursviks friluftsområde stärkas. I området är även Råstaryttarna verksamma.

Rissne

I Rissne Centrum finns närservice av olika slag; bland annat livsmedelsbutik, ett antal mindre butiker och restauranger, mindre Apotek, barnvårdscentral, vårdcentral, barnläkarmottagning. Hösten 2009 öppnar också ett poliskontor för patrullerande poliser.

I Rissne finns de kommunala skolorna Skvadronsskolan och Miklagårdsskolan som båda har verksamhet från förskoleklass till och med skolår 5. Rissneskolan är en kommunal skola för skolår 6 till och med 9. Dessutom finns den fristående skolan Freinetskolan Vandraren med barn från förskoleklass till och med skolår 9. I Rissne finns dessutom kommunala förskolor och förskola i fristående regi, fritidsgård, sporthall, idrottsplats och folkhögskola. Rissnekyrkan är en stadsdelsförsamling i Rissne med ekumenisk inriktning som är ansluten till Svenska Baptistsamfundet. Här finns bland annat öppen förskola och babycafé.

Planerad utbyggnad Ursvik och Brotorp

Ursvik

Ursvik är det enskilt största stadsbyggnadsprojektet i Sundbybergs stads historia. Området kommer fullt utbyggt att bestå av cirka 4 500 bostäder med olika boendeformer och upplåtelseformer. Ungefär 500 bostäder kommer att vara småhus. Cirka 25 % av de lägenheter som planeras i området ska vara hyresrätter. En viktig förutsättning i utbyggnaden av Ursvik är att det ska vara en stad som är levande dygnet runt. Därför planeras lika många arbetsplatser som bostäder. När Ursvik är fullt utbyggt kommer över 10 000 personer att bo här.⁸

Utbyggnaden av Ursvik planeras i två delområden. Delområde 1 är den del av Ursvik som kan byggas ut med nuvarande förutsättningar i infrastruktur. Medan utbyggnaden av delområde 2 är beroende av utveckling i infrastrukturen. För en utbyggnad i delområde 2 krävs att E18 byggs ut och dras om. Detta arbete påbörjades av Vägverket under 2009 och beräknas vara färdigt 2015. För vissa delar krävs att den kraftledning som går längs med Enköpingsvägen dras om. En förutsättning är också att tvärbanan förlängs och går genom området.

⁸ Det ska jämföras med de 800 personer som bodde i Lilla Ursvik den sista juni 2007.

Beslut och överenskommelser som styr utbyggnaden

Utbyggnaden av Ursvik är visionsstyrd och utgår ifrån:

- Stora Ursvik⁹ – fördjupad översiktsplan för Sundbybergs stad fördjupning för delen Stora Ursvik. Antagen av kommunfullmäktige i Sundbyberg i juni 2003.
- Stora Ursvik Miljö- och gestaltningsprogram 2004. Godkänt av kommunfullmäktige i Sundbybergs stad i november 2004.¹⁰
- Serviceprogram för Ursvik och Brotorp. I december 2008 godkände kommunfullmäktige den senaste rapporten om serviceprogram och beslutade att serviceprogrammet ska vara ett underlag för det fortsatta arbetet.

Genomförandet stöds av de avtal som tecknats mellan Sundbybergs stad och markägarna i form av handlingsplan och genomförandeavtal¹¹. Utbyggnaden av Ursvik konkretiseras i arbetet med detaljplaner och tillhörande exploateringsavtal samt i den ordinarie verksamhetsplaneringen.

Hittills har kommunfullmäktige antagit följande detaljplaner med tillhörande exploateringsavtal för utbyggnaden i Ursvik:

- Etapp 1A
- Etapp 1B
- Del av 1B – kvarteret Rödfibblan
- Etapp 2A
- Etapp 2C

Planarbete pågår dessutom för:

- Etapp 2E
- Etapp 2D
- Etapp 3
- Miloområdet

Planuppdrag finns även för Tvärbanan. Det innebär att planläggning är påbörjad för hela delområde 1 samt för Miloområdet.

⁹ Inledningsvis gick utbyggnaden under namnet Stora Ursvik. Idag görs dock ingen planeringsmässig skillnad mellan Lilla Ursvik och Stora Ursvik utan hela Ursvik betraktas som ett stadsbyggnadsprojekt. Området marknadsförs också som Ursvik.

¹⁰ Beskrivning av innehållet i fördjupad översiktsplan och miljö- och gestaltningsprogram finns i bilaga.

¹¹ Handlingsplan för genomförandet av stadsbyggnadsprojektet Stora Ursvik godkändes av kommunstyrelsen den 22 oktober 2004. Handlingsplanen har senare kompletterats med Genomförandeavtal för stadsbyggnadsprojektet Ursvik som godkändes av kommunfullmäktige den 22 augusti 2005. Handlingsplanen och genomförandeavtalet reglerar förutsättningarna för projektets genomförande och är bindande för alla i projektet deltagande parter.

Övergripande planeringsmål för utbyggnaden

De övergripande planeringsmålen för Ursvik är¹²:

- Skapa balans och goda samband inom regiondelen.
- Utnyttja Stora Ursviks centrala läge i regiondelen för bostäder och arbetsplatser.
- Minimera buller.
- Stora Ursvik ska utvecklas till en stadsdel med en blandning av arbetsplatser, bostäder och grönytor.
- Möjligheten att göra boendekarriär inom kommunen ska öka genom att i Stora Ursvik skapa förutsättningar för olika boendeformer.
- Stora Ursvik ska ge förutsättningar för en trygg boendemiljö.
- Stora Ursvik ska integreras med övriga delar av kommunen. Den framtida utformningen av Enköpingsvägen är i detta sammanhang en central fråga.
- Skapa förutsättningar för en mycket god kollektivtrafikförsörjning.
- Hävda grönstråket utmed Igelbäckens dalgång. Värna natur- och landskapsvärden som finns inom Stora Ursviks närområde.
- En god tillgänglighet och utformning av grönytor inom området.

Utbyggnad i samarbete

Utbyggnaden av Ursvik leds och samordnas av en partssammansatt ledningsgrupp, där markägarna och kommunen ingår. Kopplat till den partsammansatta ledningsgruppen finns en samordningsgrupp, en marknadsgrupp och en ekonomigrupp. Dessutom finns en kommunal ledningsgrupp för stadsbyggnadsprojekten Ursvik och Brotorp samt utbyggnaden av Rissne, Hallonbergen och Ör. I den kommunala ledningsgruppen ingår förtroendevalda från samtliga partier som är representerade i kommunfullmäktige i Sundbyberg.

Sammanfattande bild av visionen för Ursvik

I den konceptpresentation som tagits fram gemensamt av parterna för Ursvik sammanfattas bilden av Ursvik på följande sätt:

”Det är svårt att tänka sig en bättre plats att bo och arbeta på. Bara 2,5 km från Sundbybergs centrum och nära såväl Stockholms city som Kista och Arlanda. Storstadens alla kvaliteter finns med andra ord runt knuten och det gör också naturen. Skog, ängsmarker och kullar ger möjligheter till strövtåg, motion och friluftsliv som är få stadsbor förunnat. Dessutom läggs stor vikt vid att bevara grönområden i Ursvik.

På många sätt kommer Ursvik att skilja sig från andra bostadsområden i Sundbyberg. Inte bara för att det blir stort – fler än 4 500 bostäder - utan också för att här blandas lägenheter med radhus och småhus. I Ursvik erbjuds såväl hyresrätter som bostadsrätter som egna hem. Det ska bli en plats för unga och äldre, familjer och singlar, och här ska man kunna slå sig ned och bo kvar även när behoven ändras.

¹² Kommunala, regionala och nationella måldokument har legat till grund för framtagandet av de övergripande planeringsmålen för Ursvik, se Fördjupad översiktsplan fördjupning Stora Ursvik.

Men Ursvik kommer att bli ännu mer än ett bostadsområde. Det blir även en arbetsplats för många människor., något som kommer att göra Ursvik till en levande och trygg stadsdel dygnet runt. Här kommer småstadens alla kvaliteter att finnas. En stadskärna med butiker, restauranger och caféer. Service i form av kommunikationer, förskola och skola. Kulturverksamhet och idrottsklubbar som bidrar till trivseln.”

Brotorp

Det pågår ytterligare en omfattande exploatering längs E18, öster om Ursvik, under namnet Järvastaden. Den största delen av området ligger i Solna stad men områdets västra del, Brotorp, ligger i Sundbyberg. Kommunfullmäktige i Sundbyberg antog under 2004 en fördjupad översiktsplan¹³ för den del av Järvastaden som ligger inom Sundbybergs stad.

För den östra delen av Brotorp finns en detaljplan som har vunnit laga kraft och som ger möjlighet till bostäder, verksamheter och förskola.

Sundbybergs stad har dessutom påbörjat ett detaljplanearbete för den delen av Brotorp som ligger mellan Järvastaden och Ursvik. Planen, som går under namnet Västra Brotorp, har varit på utställning under sommaren 2008. I planuppdraget prövas möjligheten för bland annat nya bostäder, en förskola/skola med plats för 400-450 barn i åldrarna 1-16 år och en sporthall. Nuvarande entré till motionsområdet får inte reduceras till sin omfattning. Planen som varit på utställning innehåller cirka 300 bostäder. Närmast Enköpingsvägen föreslås kontorsbyggnader i fyra våningar.

I arbetet med planen har en arkeologisk utredning genomförts som visar på att det finns ett större område med fornlämningar i området än vad som tidigare varit känt. Vasakronan som äger marken har fått besked om att de inte får gräva ut fornlämningen utan planen måste anpassas till fornlämningens utbredning. Utställningsfasen av detaljplaneprocessen måste göras om och bedömningen hösten 2009 är att utställningen kan genomföras på nytt första kvartalet 2010.

Gemensamma utgångspunkter för planeringen¹⁴

Sundbybergs stads vision

Våren 2008 beslutade kommunfullmäktige i Sundbyberg om en vision för staden:

Sundbyberg - där staden är som bäst
både storstad och natur

¹³ Fördjupad översiktsplan för Västerjärva – Brotorp. Den del av Järvafältet som ligger norr om Enköpingsvägen och väster om järnvägen i norra Solna kallas Västerjärva.

¹⁴ Planeringen av kommunal service i Ursvik och Brotorp ska stödja övergripande planeringsmål och miljö- och gestaltningsmässiga utgångspunkter för områdena. Även andra internationella, nationella och kommunala styrande dokument ska ligga till grund för planeringen.

med plats för mänskliga möten

Sundbybergsstads strategiska inriktningar ska vara:

- Målinriktad samverkan med gott bemötande över gränser, med delaktiga medborgare och andra aktörer.
- Hållbar utveckling för god livsmiljö och folkhälsa.
- Resurseffektiv planering, genomförande och uppföljning.
- Tillväxt med nya bostäder, arbetsplatser och en välutvecklad infrastruktur.
- Kompetensförsörjning som ger möjligheter för livslångt lärande.

Förslag till ny översiktsplan

Hösten 2009 är förslag till ny översiktsplan för Sundbybergs stad på utställning. Enligt tidplanen ska översiktsplanen antas i kommunfullmäktige januari 2010. Förslaget till översiktsplan utgår ifrån de tre perspektiven social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet och dessa perspektiv ska vara vägledande för all planering i staden.

Mål och inriktning på planeringen

Utbud och lokalisering av service

- Det ska finnas ett tillräckligt och väl lokaliserat utbud av service och bostäder.
- Bostäder, kontor, verksamheter och service ska så långt det är möjligt blandas för att få en större variation av funktioner och på så sätt öka livet i områdena över hela dygnet.

Likabehandling och synliggörande av allas behov

- Blandade bostadsstorlekar och upplåtelseformer ger förutsättningar för en allsidigt sammansatt social befolkningsstruktur.
- Varje individ ska behandlas lika och ges samma möjligheter utifrån sina egna förutsättningar och behov oavsett ålder, kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionsförmåga, religion eller ekonomiska förutsättningar.
- Möjlighet att leva, bo, röra sig och organisera sitt vardagsliv ska ske på lika villkor utifrån individens möjligheter och förutsättningar.

Tillgänglighet¹⁵

- Områdena ska vara tillgängliga för alla.¹⁶

¹⁵ Tillgänglighet är ett prioriterat område vars krav påverkar såväl den yttre miljön, den offentliga miljön, lägenheternas boendemiljö, kollektivtrafiken, information och kommunikation. För att skapa en stadsdel för alla är det viktigt att kommunal och annan service utformas så att tillgängligheten säkras. Planeringen av Ursvik och Brotorp ska leda upp till Sundbybergs stads handikappolitiska program, antaget av kommunfullmäktige den 17 december 2001 giltigt till och med 2010.

¹⁶ Den fysiska utformningen styrs av plan- och bygglagen, miljöbalken, olika plan- och programhandlingar. Utformningen av den offentliga miljön och bostäderna ska ske utifrån samhällets krav på tillgänglighet.

- Områdena ska utformas och underhållas så att de tillgodoser allas behov av framkomlighet – barn, personer med funktionsnedsättning, äldre, bil-, buss-, spårvägstrafikanter, cyklister och fotgängare.
- Det ska vara lätt att nå grönstråk och grönområden, Igelbäckens naturreservat och olika kultur- och fritidsaktiviteter.
- Bostäderna i Ursvik och Brotorp ska planeras så att allas behov av funktionell och god boendemiljö kan uppnås.
- Tillgängligheten till och från områdena ska vara god.
 - Områdena ska integreras med övriga Sundbyberg och kopplas till angränsande kommuner bland annat genom det primära gång- och cykelvägnätet.
 - En god kollektivtrafikförsörjning ska erbjudas där ingen bör ha längre än 200 meter till sin närmaste hållplats.

Trygghet¹⁷

- I Ursvik och Brotorp ska det vara tryggt och säkert att vistas under alla tider på dygnet.
 - Man ska kunna ta sig mellan olika bostadsområden och stadsdelar utan att passera något som upplevs som otryggt. Bilar, cyklar och gående bör koncentreras till samma stråk och vara synliga intill varandra.
 - Stadsdelen ska vara överskådlig och det ska vara lätt att orientera sig.
 - Det ska tydligt framgå vad som offentligt och privat i ett område.
 - Det ska finnas ordentlig belysning vid gator, parkeringar och andra miljöer där människor rör sig.
 - Upplevelsen av trygghet ska förstärkas genom att skapa mötesplatser med möjlighet till socialt utbyte mellan människor med olika bakgrund och i olika åldrar.
 - Ungdomars behov av mötesplatser ska särskilt beaktas.
 - Barn och ungdomars skolvägar ska vara trygga och säkra.

Planering för kommunal service i Ursvik och Brotorp

Befolknings- och bostadsbyggnadsprognos

För att Sundbybergs stad ska kunna möta behoven hos de nya medborgarna så bra som möjligt beställer staden regelbundet befolkningsprognoser som visar hur befolkningens sammansättning ser ut och förändras. Prognosen utgår ifrån uppgifter om antalet nya bostäder och storleken på bostäderna.^{18 19} I vilken takt de

¹⁷ I Miljö- och gestaltningsprogrammet redovisas olika trygghetsåtgärder när det gäller utformningen av gator, fasader och boendemiljöer.

¹⁸ Uppgifterna samlas in från byggarna, kompletteras med uppgifter om volymer bostäder som finns till exempel i genomförandeavtalet för Stora Ursvik och sammanställs i en bostadsbyggnadsprognos. Sundbybergs stads bostadsbyggnadsprognos 2009-03-19 för Ursvik och Brotorp finns i bilaga.

planerade bostäderna kan byggas påverkas av utbud och efterfrågan, det aktuella konjunkturläget, aktuell ränta, arbetslöshet etc. Det är därför viktigt för Sundbybergs stad att noga följa utvecklingen och ha en flexibel planering som gör det möjligt att förändra i relation till omvärlden. Uppgifterna om färdiga bostäder och storlek på bostäderna blir också mer och mer osäkra längre bort i tiden. När förutsättningarna ändras påverkar det direkt i vilken takt befolkningen ökar och åldersstrukturen på dem som flyttar in²⁰.

Konsekvenser av befolkningsökning

Kommunens verksamhet påverkas i hög grad när befolkningen ökar så mycket som den gör när Ursvik och Brotorp byggs ut. En inflyttning innebär i princip att verksamheten i förskolor, skolor, äldreomsorg och i viss mån även individ- och familjeomsorg ska finnas för de nya invånarna från inflyttningsdagen. När det gäller verksamheter som drift och skötsel av gator och parker, kultur och fritid, myndighetsutövning, administration etc. blir inflyttningens effekter inte lika tydliga på en gång. Även dessa verksamheter behöver dock möta behov och efterfrågan av service från fler och fler medborgare i takt med befolkningstillväxten.

Det finns även andra servicegivare som påverkas direkt från inflyttningsdagen. Kapaciteten hos vårdcentraler, mödravårdscentraler, barnvårdscentraler och barnläkarmottagning ska vara så stor att den klarar att möta behoven hos den ökande befolkningen. Polisen ska kunna säkra tryggheten och säkerheten även för de nya invånarna. SL ska klara av en ökning i belastningen på lokaltrafiken. Föreningslivet ska ha möjlighet att erbjuda en aktiv fritid till de nya invånarna.

Förskola och skola

Inriktning

- Elever och föräldrar har rätt. Målet är att boende i Sundbyberg ska få plats på skola och förskola utifrån sina val. Därför ska skolans verksamhet planeras utifrån föräldrar och elevers val.
- Organisationen ska vara planerad för att kunna leverera en verksamhet av hög kvalitet och god effektivitet.
- I Ursvik och Brotorp ska det finnas förskolor och skolor med möjlighet att drivas såväl kommunalt som fristående.
- Lokalerna ska planeras flexibelt för att kunna möta förändringar i val och åldersstruktur.
- Skollokaler ska, så långt det är möjligt, planeras så att eleverna kan organiseras från förskoleklass till och med årskurs 6 alternativt förskoleklass till och med årskurs 9.

I princip är det sedan fyra saker som påverkar hur befolkningen förändras till struktur och antal: inflyttning, utflyttning, födelse och död. För en kommun som Sundbyberg är det bostadsbeståndet som till stor del bestämmer befolkningsutvecklingen. Antaganden om byggandet i kommunen är därför avgörande för prognosresultaten. *WSP analys och strategi: Rapport Befolkningsprognos för Sundbybergs stad år 2009-2023, 2009-04-02*

²⁰ En sammanställning över planerat byggande och befolkningens utveckling 2009 till och med 2014 finns i bilaga.

- Skolan ska vara en självklar mötesplats och erbjuda ett rikt utbud av aktiviteter gärna med koppling till de möjligheter som de omgivande naturområdena erbjuder.

när områdena är fullt utbyggda

- Möjlighet till familjedaghem och öppen förskola ska finnas.

Behov utifrån befolkningsprognos för åldern 1-16 år

Inflyttningen i Ursvik och Brotorp under åren 2007 - 2009 visar att det är en högre andel yngre barn som flyttar in än vad prognossiffrorna visade innan inflyttningen påbörjades. En hög andel barn under 6 år ställer andra krav på planeringen av förskoleplatser. Om en förskola/skola är planerad för ett visst antal barn i åldern 1 till 5 och ett visst antal barn i åldern 6-11 år är det inte möjligt att nyttja maxantalet platser när en högre andel av barnen är under 6 år. Både i den inre och den yttre miljön krävs det andra förutsättningar och ytor för yngre barn.

Åldersstrukturen förändras dock över tid och därför är planeringen av funktioner i lokaler för förskola och skola flexibel för att kunna förändra användningsområdet. Planering och projektering för förskolor och skolor utgår från det generella lokalprogram för förskolor och skolor 1-11 år som Sundbybergs stads barn- och utbildningsnämnd beslutat om²¹. Programmet säkerställer att lokalerna får en flexibilitet som gör det möjligt att förändra användningsområdet över tid.

Planeringen för Ursvik och Brotorp utgår ifrån att föräldrar och barn, så långt det är möjligt, ska erbjudas plats utifrån de val de gör. Under de närmaste åren finns verksamhet för barn i åldern 1-12 år norr om Enköpingsvägen. Vart efter området byggs ut kommer även verksamhet för barn i åldern 13-15 år. Barn- och utbildningsnämnden följer kontinuerligt upp hur föräldrar och barn gör sina val. Nämndens erfarenheter visar att rörligheten ökar med åldern på eleverna.

Förändringar på nationell nivå

Verksamheten inom grundskolan står inför stora förändringar utifrån de beslut som fattas av regering och riksdag. Dessa förändringar påverkar självklart även behovet av lokaler. Likaså ställer stora kommande förändringar i skollagen krav på framsynhet i planeringen och kommunikationen kring de aktuella förändringarna. Skolverket arbetar just nu fram nya läroplaner som ska innehålla övergripande mål och riktlinjer för utbildningen samt kursplaner. Dessa skall enligt planeringen gälla från augusti 2011.

Eftersom det nu kommer att ske avstämning av elevernas kunskapsutveckling i årskurserna 3, 6 och 9, är det viktigt att det finns kontinuitet för eleverna avseende lärare i de olika årskurserna mot avstämningen. Av den anledningen är det optimala att en skola kan organisera eleverna från förskoleklass till årskurs 6, förskoleklass till

²¹ Utbildningsnämndens sammanträde den 17 september 2007 § 118.

årskurs 9. Där det av speciella skäl inte skulle vara möjligt blir det en uppdelning förskoleklass - årskurs 3, årskurs 4-6 och/eller årskurs 7-9.

Pågående utvecklingsarbete inom barn- och utbildningsnämnden

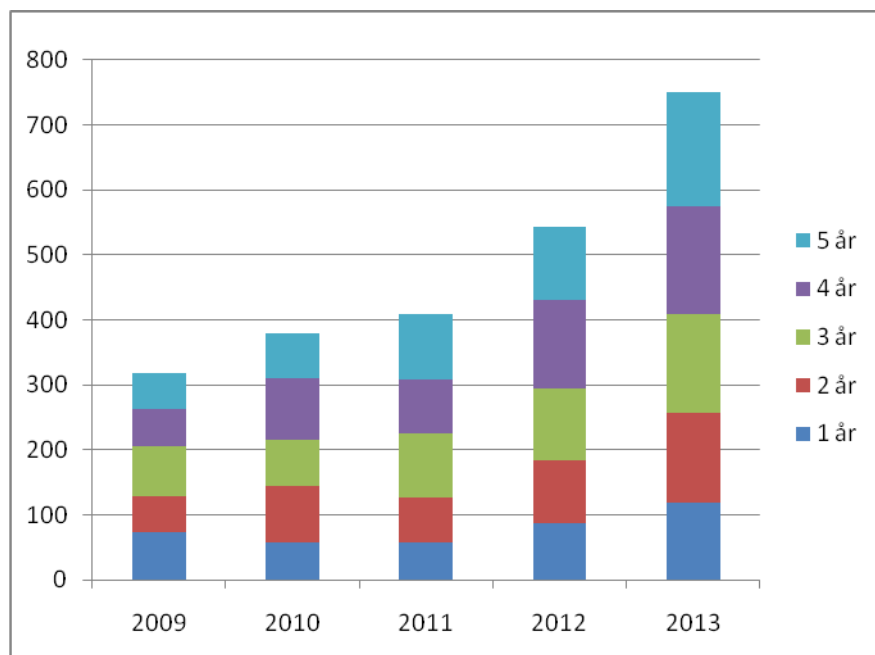
Inom barn- och utbildningsnämnden pågår ett utvecklingsarbete med mål att skapa en långsiktig och stabil struktur för Sundbybergs skolor fram till år 2014. En del i den långsiktiga planeringen är att se över skolans samtliga lokaler och skapa en långsiktig lokalplanering med tillhörande investeringsplan. Barn- och utbildningsnämnden ska revidera den långsiktiga lokal- och resursplaneringen årligen. Nämndens årliga planering kommer att ligga till grund för den planering av förskolor och skolor som anges i serviceprogrammet för Ursvik och Brotorp.

Barn- och utbildningsnämndens planering utgår ifrån kommunens årliga befolkningsprognos, analys av elevers och föräldrars val och antaganden om rörlighet i olika planeringsområden.

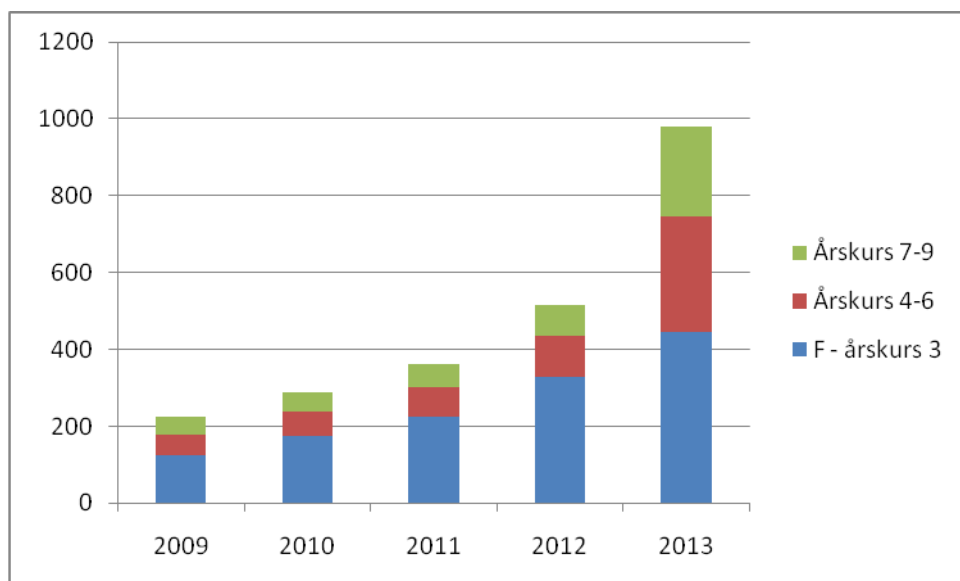
Befolkningsutveckling barn i Ursvik och Brotorp åren 2009-2013

Nedan redovisas hur befolkningsprognosen för antalet barn i förskolan respektive grundskolan ser ut i Ursvik och Brotorp under åren 2009 – 2013.

Befolkningsutveckling barn i åldern 1 – 5 år 2009 – 2014 I Ursvik och Brotorp

Befolkningsutveckling barn i åldern 6 - 15 år 2009 – 2014 I Ursvik och Brotorp

Tabellerna visar att andelen förskolebarn är hög i förhållande till andelen skolbarn i stort sett hela den redovisade perioden. Befintliga lokaler i Ursvikskolan, Älvkvarnsskolan och Vittra i Brotorp används därför idag i högre utsträckning för förskola än vad respektive aktör tänkt i sin långsiktiga planering.

Planerade förskolor och skolor i Ursvik/Brotorp

Redovisningen av förskolor och skolor i Ursvik och Brotorp utgår ifrån de projekt där det finns antagna detaljplaner eller pågående detaljplanearbete utifrån uppdrag från kommunfullmäktige.²²

Tidplan för respektive förskola/skola är beroende av bostädernas utbyggnadstakt och befolkningsutvecklingen. Sundbybergs stad följer utvecklingen löpande och anpassar planeringen utifrån eventuella nya förutsättningar.

I en jämförelse med föregående serviceprogram har följande förändringar gjorts:

- Tillkommit förskola i Brotorp under hösten 2009 för att möta den kraftiga inflyttningen av yngre barn under 2009-2010
- Förskolan Granatäpplet driftstart ht 2010 (tidigare vt 2010)
- Förskola/skola 2D:
 - anpassat driftstart ett år till höstterminen 2012 (utifrån befolkningsprognos)
 - undersöka möjlighet till verksamhet i paviljong till det finns tillräckligt barnunderlag för 2D
- Förskola/skola Västra Brotorp framflyttad till 2012 (från 2011/2012)

²² I bilagor finns Lokaliseringsplan Ursvik och karta över Brotorp där det framgår var de olika förskolorna/skolorna är tänkta att ligga.

- Utbyggnad Älvkvarnsskolan – Pyslingen aviserat att de önskar utöka till F-9 skola.
- Skola 2E:
 - anpassat driftsstart till 2015/2016 (utifrån befolkningsprognos)
- Förstudie av Ursvikskolan som F-6 skola (idag F-5) ska genomföras

December 2009: förskola Brotorp

För att möta den stora inflyttningen i Brotorp, men även Ursvik, under 2009 öppnas i slutet av hösten 2009 en kommunal förskola i Brotorp. Förskolan har ett tillfälligt läge i Västra Brotorp i avvaktan på att Vittra kan lämna sina tillfälliga lokaler i Brotorp och flytta in i sina permanenta lokaler i Västra Brotorp. När Vittra flyttat in i sina permanenta lokaler blir det möjligt för kommunen att driva förskola på den tomt där Vittra är idag.

Augusti 2010: förskola – Granatäpplet

Bygget av den kommunala förskolan Granatäpplet pågår och verksamheten startar i augusti 2010. Cirka 120 barn i åldern 1-5 år kan gå här när verksamheten är i full gång.

Hösten 2012: förskola och skola – Detaljplaneområde 2D

En kommunal förskola, skola och sporthall planeras i Ursvik detaljplaneområde 2D i anslutning till Stora Ursviks gård. Totalt planeras förskolan och skola ha plats för 470 barn i åldern 1-11 år. För att möta behovet av platser bedöms hösten 2009 att förskolan/skolan bör stå färdig vid start av höstterminen 2012. Planeringen följer kommunens investeringsprocess. Barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden godkände vintern 2009 en rapport om hur långt arbetet kommit. Förskolan och skolan finns med i kommunens investeringsplan i budget för 2010 med plan för 2011-2012. Stora Ursviks Gård, som ligger på skoltomten, ska utformas för att vara en resurs för hela området det vill säga för skolans verksamhet men också som samlingslokal.

Detaljplanen för området har varit på plansamråd sommaren 2008. Utställning planeras till senhöst 2009/första kvartalet 2010.

Förskolan/skolan i 2D är en relativt stor skola som kräver ett relativt stort barnunderlag för att motivera kommunens investering. Hösten 2009 visar uppgifter från byggföretagen i Ursvik att utbyggnaden fortsätter men till följd av den rådande konjunkturen sker utbyggnaden för tillfället i mindre etapper och i lägre takt. Det innebär i sin tur att barnunderlaget ökar mer successivt vilket skapar ett behov av att undersöka möjligheten till alternativ lösning fram till dess att underlag för 2D finns. En möjlighet att först etablera verksamhet i tillfällig lösning parallellt med att 2D byggs ska därför undersökas. Med en sådan lösning kan eventuellt starten av 2D senareläggas något.

Tillbyggnad Älvkvarnsskolan, Pyslingen förskolor och skolor AB

Pysslingen förskolor och skolor AB som bedriver verksamhet i byggnaden idag har aviserat att de önskar att utveckla verksamheten till en F-9 skola. För att detta ska vara möjligt krävs en tillbyggnad av lokalerna.

2012: Förskola och skola Västra Brotorp, skolföretaget Vittra

I det pågående planarbetet för Västra Brotorp prövas förutsättningarna för en förskola/skola för cirka 400 barn/elever i åldern 1-16 år. Detaljplanen har varit på utställning under sommaren 2008. En arkeologisk utredning har visat att det finns ett större fornlämningsområde inom detaljplaneområdet än vad som tidigare har varit känt. Detta har försenat detaljplaneprocessen. Hösten 2009 bedöms tidplanen för en antagen detaljplan till tidigast sommaren 2010 och därför har Sundbybergs stad i dialog med Vittra bedömt att driftsstart för förskolan/skolan i Västra Brotorp kan bli 2012.

2015/2016: Skola – vid Kvarnkullen inom detaljplaneområde 2E

En planprocess pågår för detaljplaneområde 2E i anslutning till Kvarnkullen i Ursvik. I planuppdraget ingår att undersöka möjligheten för att bygga en förskola/skola för cirka 500 elever i åldern 10-16 år. I anslutning till skolan ska en sporthall kunna ligga. Planerad driftsstart är tidigast 2015.

Planuppdrag förskola etapp 3 i Ursvik

Stadsbyggnads- och miljönämnden har påbörjat ett detaljplanearbete för etapp 3 i Ursvik²³. Detaljplanen ska, enligt uppdraget, undersöka möjligheten att inrymma en tomt för förskola. Barn- och utbildningsförvaltningens planering för nya förskolor utgår ifrån att de ska byggas för minst 80 barn.

Planuppdrag Milot

Stadsbyggnads- och miljönämnden har påbörjat ett detaljplanearbete för det så kallade Miloområdet nordöst om Ursvik²⁴. Områdets möjligheter att ge förutsättningar för bland annat barnomsorg och utbildning ska prövas. Läs mer om planuppdraget under avsnittet om Fritid längre fram.

Ursvikskolan, eventuell tillbyggnad

Stadsbyggnads- och miljönämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att påbörja en detaljplaneändring som möjliggör en utbyggnad av Ursvikskolan. En förutsättning för eventuell utbyggnad är att den kraftledning som går längs Enköpingsvägen lagts ned i marken. Barn- och utbildningsnämnden ska genomföra en förstudie för att utreda möjligheten till F-6 skola i Ursvikskolan.

²³ Kommunfullmäktige den 16 juni 2008, § 201 diarienummer 464/2007

²⁴ Kommunfullmäktige den 26 november 2007, § 350 386/2007

Underlag för framtida planering

När Vittra har lämnat tomten i östra delen av Brotorp kan den kommunala förskolan med tillfälligt läge i Västra Brotorp flytta till ett permanent läge här. Den marken är enligt avtal är kommunal om den används för förskola.

Beredskap för barn- och elevtoppar skapas också genom kommande detaljplanearbete i Ursvik för etapperna 4,5 eller 6. Tänkbara lokaliseringar syns på lokaliseringsplan i bilaga.

Omsorg om äldre och människor med funktionsnedsättning

Inriktning

- Äldre och personer med funktionsnedsättning ska så länge som möjligt erbjudas hjälp i det ordinarie boendet.
- Möjligheten att lägga särskilda boendeformer i Ursvik för äldre ska undersökas.
- Bostadsutbudet ska tillgodose speciella bostadsbehov i icke segregerade former.
- Områdena ska vara tillgängliga för äldre och personer med funktionsnedsättning.

när områdena är fullt utbyggda

- Områdena ska ha god närservice och de serviceställen som ska finnas ska ha hög tillgänglighet.

Behov utifrån befolkningsprognosen

Enligt den senaste befolkningsprognosen för Ursvik och Brotorp²⁵ förväntas andelen äldre av befolkningen²⁶ vara låg inledningsvis, eftersom de som flyttar in i huvudsak är yngre. Behovet av insatser kommer att öka i takt med att befolkningen blir äldre.

När situationen bedöms för Sundbyberg som helhet utifrån befolkningsprognosen ökar behovet av hemtjänst och särskilt boende något för äldre de närmaste åren för att därefter stabiliseras under några år. Detta resonemang bygger på att befolkningsprognosen uppfylls och att benägenheten att ansöka om hjälp, hälsoläget, läkemedelsutvecklingen, riktlinjer för biståndsbedömning med mera ser ut som idag.

Delar av Sundbybergs fastighetsbestånd är inte anpassat för äldre och människor med funktionsnedsättning. Detta innebär större behov av särskilda boendeformer, hemtjänst och andra biståndsbeslutade insatser totalt sett än vad som annars skulle ha varit fallet. Ett ökat kvarboende i hemmet för äldre och personer med funktionsnedsättning ger, förutom minskade kommunala kostnader, dessa invånare ökad livskvalitet och möjlighet att få leva ett mer självständigt liv. Utbyggnaden av

²⁵ April 2009

²⁶ Över 65 år

nya bostäder i Ursvik och Brotorp kan skapa en möjlighet att ge personer i icke tillgängliga lägenheter i övriga Sundbyberg möjlighet att bo kvar i kommunen.

En undersökning bland Sundbybergs äldre²⁷ visar att målgruppen helst bor i hus där det finns personer i blandade åldrar. Cirka 75 procent var inte intresserade av ett kategoriboende med folk i samma ålder. Däremot var Fastighets AB Förvaltarens koncept med speciellt anpassade lägenheter (Plusboende) insprängda i vanliga flerbostadshus betydligt mer intressant.

Inom äldre- och omsorgsnämndens ansvarsområde finns i dagsläget inga beslut om lokalisering inom Ursvik och Brotorp. Inom ramen för detaljplanerna 2A och 2C i Ursvik finns dock verksamhetslokaler som kan vara aktuella för nämndens behov. En arbetsgrupp inom samarbetsprojektet för Ursvik arbetar med en strategi för kommersiella/verksamhetslokaler och i den diskussionen finns behov utifrån nämndens bedömning med. De första lokalerna blir dock tillgängliga från 2011/2012 och framåt.

Hemtjänst idag och framåt

De boende i Ursvik och Brotorp som har behov av hemtjänst idag får sin service och omsorg från lokalen i Hallonbergen. I Ursvik kommer en hemtjänstlokal att behövas tidigast omkring 2020 (då antalet brukare kan motivera en egen lokal). Lokalen bör ligga i närheten av vårdcentral eller lokal för hemsjukvård, apotek samt annan service i området.

Från och med oktober 2008 infördes kundval i hemtjänsten. Det innebär att personer med hemtjänst kan välja mellan fyra olika privata utförare eller kommunen för sin hemtjänst. Om antalet som väljer privata utförare blir stort minskar kommunens behov av hemtjänstlokaler.

Särskilt boende för äldre idag och framåt

Behovet av särskilt boende för äldre är enligt den senaste befolkningsprognosen stabilt fram till ca 2018/2019 men förväntas därefter öka.

Behov av, och planering för, gruppboender

De kort- och långsiktiga behoven av gruppboenden inom LSS ska utredas. Möjligheten att skapa gruppboender är störst där upplåtelseformen är hyresrätt, men det kan även finnas andra strategier som till exempel att kommunen köper in sig i en bostadsrättsförening och sedan hyr ut bostäderna till de boende i andra hand.

Utifrån kända behov de närmaste åren behöver två gruppboender för målgruppen inom Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS²⁸, planeras in.

²⁷ Genomfördes 2006 med 1 000 personer som var 60-74 år

²⁸ LSS är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktig funktionsnedsättning goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de

Varje gruppboende bör omfatta fem lägenheter om 35-40 kvm samt gemensamhetsutrymmen och personalutrymmen. Dessa bostäder föreslås ligga centralt och ha nära till kommunikationer och service. Redan inom ett par år kan det finnas behov av en första gruppboende. Den andra kan bli aktuell något senare.

Övriga behov i omsorgen om äldre och människor med funktionsnedsättning

I övrigt bör följande behov tillgodoses:

- Ett antal insprängda enrumslägenheter för personer med psykisk funktionsnedsättning. Gemensamhets- och personallokal bör finnas i närheten.
- Ca 10 handikappanpassade hyreslägenheter varav flera större för familjer där en eller två har funktionsnedsättning.
- Garage för rörelsehindrade med egen bil.

Det lämpligaste för ovanstående lägenheter är att det handlar om hyreslägenheter där kommunen står för kontraktet och de boende hyr i andra hand. En alternativ strategi är att kommunen köper ett antal bostadsrätter och hyr ut dessa i andra hand.

Övrig social service

Inriktning

- Kontakt och gemenskap mellan människor med olika bakgrund och i olika åldrar ska främjas.
- Alternativa boendeformer ska erbjudas, upplåtelseformer blandas och bostadsstrukturen präglas av mångfald.
- Ungdomars behov av mötesplatser ska särskilt beaktas.

Underlag för framtida planering

Sundbybergs stad har en överenskommelse med Fastighets AB Förvaltaren om 10 flyktinglägenheter som fungerar som övergångsboende till personerna hittat eget boende. Sundbybergs stad står för kontraktet och hyr ut lägenheterna i andra hand. Lägenheterna ska enligt överenskommelsen vara utspridda i hela staden.

Servicegruppen har utöver detta konstaterat att berörda nämnder behöver identifiera kort- och långsiktiga behov och möjliga lösningar i Sundbyberg som helhet för t.ex. dem som inte har en möjlighet att få en lägenhet på den öppna marknaden. Översynen bör belysa olika strategier och visa på exempel från omvärlden

kan påverka vilket stöd och vilken service de får. Målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra.

Fritid

Inriktning

- Invånare och besökare ska stimuleras till naturupplevelser.
- Det ska finnas möjlighet till aktivitet i anslutning till boendet.
- Möjligheten till fysisk aktivitet och naturupplevelser ska vara tillgänglig för alla, och särskilt för barn, ungdomar och äldre.

när områdena är fullt utbyggda

- Områdena ska ge goda möjligheter till fritidsaktiviteter för alla oavsett, ålder, kön, intresse och förmåga.
- Barns, ungdomars och äldres möjlighet till en aktiv fritid är prioriterad.

Behov av sporthallar utifrån befolkningsprognosen

I Ursvik/Brotorp planeras för tre sporthallar i anslutning till skolor. Planeringen av sporthallar utgår dels från skolans behov och dels från föreningslivets behov. När antalet barn i områdena ökar kraftigt blir skolans behov allt större. Samtidigt ger fler barn underlag för fler aktiva i föreningslivet.

I planuppdragen för skolorna vid Stora Ursviks gård (etapp 2D), Västra Brotorp och Kvarnkullen (etapp 2E) ingår att skapa förutsättningar för sporthallar. Driftsstart är planerad samtidigt som skolorna, det vill säga till 2012, 2012 respektive 2015/2016.

Tidplan för respektive sporthall är beroende av bostädernas utbyggnadstakt och befolkningsutvecklingen. Sundbybergs stad följer utvecklingen löpande och anpassar planeringen utifrån eventuella nya förutsättningar.

Hösten 2012: Sporthall vid skola 2D, Stora Ursviks Gård

Planeringen för sporthallen vid Stora Ursviks Gård följer kommunens investeringsprocess. Kultur- och fritidsnämnden godkände vintern 2009 en rapport om hur långt arbetet kommit. Sporthallen finns med i kommunens budget för 2009 med plan för 2010-2011.

Hallen ska kunna användas för skolbarn i alla åldrar och för föreningslivet. Sporthallen ska täcka behoven både hos skolan 2D och Älvkvarnsskolan. Verksamheten är inriktad på träning och matcher med litet publikt intresse, främst anhöriga/vänner till dem som idrottar.

Hallen ska snabbt kunna ställas om för olika typer av verksamhet och tillåta att flera verksamheter pågår parallellt. En ridåvägg gör hallen delbar så att det kan pågå lektioner i båda salarna samtidigt. Den ska vara förberedd för enklare scenframträdanden och det ska finnas en lokal för dans/yoga/teori/uppvärmning etc. På gården planeras bland annat två mindre bollplaner.

Hösten 2012: Sporthall vid Ursviks motionsområde, detaljplan för Västra Brotorp

I planuppdraget för Västra Brotorp undersöks möjligheten att bygga en sporthall.

Planering för sporthallen finns med i kommunens budget för 2010 med plan för 2011-2012.

Tidigast 2015: Sportball vid skola 2E, Kvarnkullen

Sporthallen vid Kvarnkullen ligger längre fram i tiden (2015/2016) och konkret programplanering har inte påbörjats ännu. Inriktning på planeringen är att hallen ska ha plats för cirka 150 åskådare.

Utveckling av Miloområdet

Sundbybergs stad undersöker möjligheten att köpa Miloanläggningen²⁹ mellan Ursvik och Igelbäckens naturreservat. Kommunfullmäktige har beslutat om ett planuppdrag³⁰ för att visa att kommunen tänker använda marken till samhällsändamål. Särskild vikt ska läggas vid att säkra förutsättningarna för tillgängligheten till Igelbäckens naturreservat och olika kommunala verksamheter och serviceinrättningar för i första hand Ursvik och områdets invånare. Till servicefunktioner som kan vara aktuella att lägga här hör bland annat teknisk förvaltning, barnomsorg och utbildning. Förutsättningar för fritidsändamål och rekreation ska prövas. Samordning ska ske med det planuppdrag som finns för ridhus. Utvecklingen av Miloområdet kan även innebära att titta på förutsättningar för verksamheter som t.ex. 4H-gård och scoutlokal.

Ett program med två alternativa utformningar för Miloområdet har varit på programsamråd under sommaren 2009.

I en överenskommelse mellan Sundbybergs stad och Idrottsalliansen³¹ i augusti 2008, Handslaget, är man överens om att det skyddade naturreservatet tillsammans med Milot och Norra Kymlinge utvecklas för idrotten och det rörliga friluftslivet och att ett ridhus etableras i anslutning till Milot.

Ridhus

Kommunfullmäktige beslutade den 29 maj 2006 att ge stadsbyggnads- och miljönämnden i uppdrag att påbörja detaljplanearbete för ridhus i anslutning till naturreservatet norr om Milot. Till ridhuset kommer ytor för utomhusvolt, hagar med mera. Planering för ridhus finns med i kommunens budget för 2010 med plan för 2011-2012.

Fotbollsplaner

För att täcka behovet av fotbollsplaner som följd av befolkningsökningen behöver ytterligare en konstgräsplan för organiserat 7-11 manns spel skapas. Om kommunen förvärvar Milot kan det vara möjligt att lokalisera planen där.

²⁹ Ägs idag av Fortifikationsverket.

³⁰ Kommunfullmäktige den 26 november 2007 § 350, diarienummer 386/2007-214.

³¹ Sundbybergs Idrottsallians är en allians för samtliga idrottsföreningar med verksamhet inom Sundbybergs Stad.

Aktivitetsparker och lekmiljöer

På skoltomterna planeras mindre aktivitetsparker. Ytan är under skoltid endast till för skolans elever men övrig tid ska ytan vara till för hela området och ge möjlighet till icke schemalagd aktivitet. Utformningen är viktig så att spontanidrott och rörelse uppmuntras både på och utanför skoltid.

På kvartersmark inom de olika detaljplaneområdena ansvarar de olika byggföretagen för att det finns lekplatser som i första hand vänder sig till yngre barn i förskoleåldern.

I utvecklingen av de bevarade grönytorerna i området är en viktig utgångspunkt att skapa mötesplatser över generationsgränser och ge möjlighet till fri lek och rörelse.

Mötesplats för unga

En mötesplats för de äldre barnen bör helst ligga centralt i Ursvik gärna i hyrda lokaler nära torget, nära en allaktivitetspark men helst inte i en skola. Driftsstart bör vara tidigast 2013. Det kan betyda att det behövs en tillfällig lokalisering i början.

Kultur

Inriktning när områdena är fullt utbyggda

- Kulturen ska främja sociala kontakter och bidra till att människor känner sig hemma i områdena. Områdena ska erbjuda möjlighet till kulturaktiviteter för alla oavsett, ålder, kön, intresse och förmåga.
- Insatser för barn, ungdomar och äldre ska prioriteras.
- Stor vikt ska läggas vid konstnärlig utsmyckning.
- Biblioteksverksamhet med inriktning på nya medier och barn och ungdomar ska finnas i Ursvik.

Ett levande kulturliv ökar ett områdes attraktivitet och skapar förutsättningar för ett vitalt centrum och en god livsmiljö. Genom att säkerställa att det finns lokaler för mötesplatser och aktivitet skapas förutsättningar för olika aktörer att arrangera kulturaktiviteter.

Konstnärlig utsmyckning³²

Konstnärlig utsmyckning handlar både om utsmyckning vid verksamhetslokaler (förskolor, skolor, sporthallar) men också om utsmyckningen på gator och torg. För kommunens egna verksamhetslokaler är konstnärlig utsmyckning med som en del i programarbete och projektering av anläggningarna.

³² Av Sundbybergs stads mark- och byggpolicy³² framgår att:

”Målsättningen bör vara att cirka 1 % av produktionskostnaden ska användas till konstnärlig utsmyckning. Den målsättningen ska gälla vid all form av bebyggelse, det vill säga även när kommunen bygger. Det ska också kunna gälla såväl den inre som den yttre konstnärliga utsmyckningen.”

För utsmyckningen i den yttre offentliga miljön på gator och torg sker planeringen inom ramen för det partssammansatta samarbetet för Ursvik. Under hösten 2009 ska den partsammansatta ledningsgruppen ta ställning till ett förslag till program för konstnärlig utsmyckning. Förslaget ska även bedömas och värderas av kommunen.

Planering för bibliotek och lokaler för kulturändamål

När Ursvik är fullt utbyggt ska ett bibliotek finnas i de centrala delarna vid Ursviks torg eller i anslutning till någon av de kommunala skolorna. Inriktningen ska vara på nya medier och barn och ungdomar är den primära målgruppen. Men det är också viktigt att betona att biblioteket är en mötesplats för alla som även ska kunna erbjuda kulturupplevelser, kulturprogram och skapande verksamhet. På biblioteket får människor grundläggande service och möjlighet till personlig hjälp och vägledning.

Biblioteket ska erbjuda möjligheter till trådlös kommunikation, studieplatser, tidskrifter och sökbarhet i olika databaser. En dygnetruntanvändning av bibliotekets utbud ger tillgång till databaser, möjlighet till biblioteksservice och ökar tillgängligheten. Biblioteket ska kunna användas av skolelever men också vara en tillgång för övriga boende och inpendlare med arbetsplats i området. Mötet med skolbiblioteket ger elever en möjlighet att utveckla sin fantasi och empatiska förmåga och därmed utveckla sin förmåga att ansvar. Där uppmärksammas också särskilt barn och ungas lust till läsning och behov av biblioteksverksamhet på sin fria tid

Särskilda lokaler för kulturändamål bör lokaliseras till Ursviks centrala delar. I lokalerna ska det vara möjligt att ordna aktiviteter som offentlig programverksamhet, frivillig kulturverksamhet, utställningar, studieförbundsverksamhet, föreningslivsaktiviteter etc. Lokalerna kan lokaliseras tillsammans med biblioteket. Eftersom utbyggnaden av Ursviks centrum kan dröja kan även en tillfällig lokalisering vara aktuell inledningsvis.

Både bibliotek och lokaler för kulturändamål kan med fördel samlokaliseras med andra serviceverksamheter som till exempel öppen förskola, barnavårdscentral och kafé.

Landstingets service

Stockholms Läns Landsting införde vid årsskiftet 2007/2008 Vårdval Stockholm. Det innebär att vårdgivare inom bl.a. husläkarverksamhet, barnhälsovård och mödrahälsovård auktoriseras för att få bedriva verksamhet. Det är öppet för alla som når upp till uppsatta krav att söka en auktorisation och det är på så sätt en fri etablering. Detta innebär att Landstingets Beställare inte ansvarar för att i den fysiska samhällsplaneringen säkerställa att det planeras för vårdlokaler.

När det gäller Ursvik så kvarstår Landstingets tidigare bedömning angående behovet av husläkare och barnhälsovård i området. Det är dock upp till eventuella intresserade vårdgivare att söka auktorisation att bedriva vårdverksamhet i den nya

stadsdelen, och dessa ansvarar då för att lokalfrågan blir löst. För att söka en auktorisation är ett av kraven att vårdgivaren redan vid ansökningstillfället har lokaler för verksamheten ordnade för sig.

Landstingets tidigare bedömning innebär att befintliga vårdgivare i kommunen kommer att kunna täcka upp för befolkningsökningen under de inledande åren. På sikt behövs fler husläkarter. Ett upptagningsområde om ca 10 000 invånare kräver, enligt landstinget, för att inhysa fyra-fem husläkarter ett lokaltillskott om ca 500 kvm. För barnmorskemottagning och barnhälsovårdsverksamhet krävs, enligt landstinget, ett underlag om cirka 400 barn i åldersgruppen 0-3 år för en barnvårdscentral.

Detaljhandel, kommersiell service och restauranger i Ursvik³³

Inriktning när Ursvik är fullt utbyggt

- Förutsättningar för handel ska ges så att god närservice fås för dem som bor och arbetar i området.
- Alla konsumentgrupper ska ha god tillgänglighet till handel.
- Det ska finnas attraktiva butiker och det ska vara attraktivt att handla för de som bor och arbetar i området.

Ett lokalt service- och näringsliv är en viktig utgångspunkt i planeringen av Ursvik. Goda konkurrensförhållanden och ett varierat handelsutbud är faktorer som bidrar till områdets attraktivitet. Den bostadsnära servicen med korta gångavstånd är också en viktig funktion för många människor. Detta gäller inte minst för personer med funktionsnedsättning, äldre, barnfamiljer och alla som saknar bil. Närservice fyller också en viktig social funktion som mötesplats inte minst för äldre. Konkurrensen för små centra, stadsdelscentra och små stadskärnor är hård. För att klara och behålla service i närområdet behövs en mix av butiker och ett samarbete mellan alla intressenter. Lokaliseringen av närservice ses över kontinuerligt utifrån behov och marknadsförutsättningar.

En arbetsgrupp inom samarbetsprojektet för Ursvik arbetar med en strategi för kommersiella lokaler. Vissa verksamhetslokaler har redan planerats i nu aktuella detaljplaner. I detaljplan etapp 1B finns totalt cirka 300 kvm som enligt planeringen blir närservice kiosk/minilivs/kafé samt kontor eller liknande. I detaljplan etapp 2A

³³ Detaljhandel omfattar dagligvaror och sällanköpsvaror såsom beklädnad och hem/fritid. Till kommersiella serviceverksamheter räknas de som inte är varuförsäljande utan till övervägande del säljer tjänster. Exempel på sådana verksamheter är frisörer, skomakare, cykelreparatörer, kemtvätt, bank, post, apotek, systembolag mm. Handelns Utredningsinstitut anser att begreppet upplevelsehandel kommer att få en allt starkare betydelse. Det ska finnas möjlighet att träffa andra människor och att känna tillfredsställelse i att se, känna och lyssna. I framtiden kommer människor sannolikt att mer och mer dras till platser som förmedlar en känsla av identitet och samhörighet - man söker identifikation med platsen man bor eller arbetar på.

finns ett antal verksamhetslokaler där de som kommit längst i planeringen är tänkta för två olika restauranger på totalt cirka 200 kvadratmeter.

Arbetsplatser

För en blandad stadsdel är arbetsplatser av väsentlig betydelse. Fastigheter för större arbetsplatser kommer dock i första hand att finnas i Ursviks västra del, mot den nya Kymplingelänken. Det betyder att dessa fastigheter kommer relativt sent i utbyggnaden av området, efter 2015. För att få ett underlag för ett strategiskt arbete för utvecklingen av den kommersiella delen av Ursvik har förslag till affärsplan börjat tas fram. Detta arbete ska fortsätta i nära samarbete med markägarna och staden.

Handel i Ursvik

Handelns omfattning och profil i Ursvik är svår att bedöma. Områdets konsumentprofil, olika branschers etableringsvilja, läge, utrymmesbehov, kollektivtrafik, hållplatser, bilparkering och hyressättning är viktiga förutsättningar för handelsetablering. Lokalisering av handel är avhängigt aktörernas bedömningar och investeringsvilja.

Långsiktig och professionell förvaltning tillsammans med bra butiker är nödvändigt för att skapa ett framgångsrikt handelsstråk. För att öka bärkraften i etableringar bör olika former av samverkan prövas. Lösningar där kommersiella, offentliga och frivilliga verksamheter hittar nya former för samverkan ökar förutsättningarna för handelsetablering och gör att gränsen mellan kommersiell och offentlig service blir flytande. Ursvik bör kunna erbjuda lokaler som enkelt kan anpassas till olika typer av verksamheter.

Runt Ursviks torg, med hållplats för tvärbanan, bör på sikt goda förutsättningar för handel finnas. Eftersom utbyggnaden av Ursvik sker i etapper blir det dock viktigt att etablera handel stegvis även innan Ursviks torg är skapat. Steg 1 är därför en etablering av i första hand livsmedelshandel och steg 2 är etablering av övrig detaljhandel, kommersiell service och restauranger. Steg 2 är kopplat till utvecklingen av Ursviks torg och etableringen av tvärbanan och ligger efter år 2015.

Utredning detaljhandel, kommersiell service, restauranger etc

Företaget Centrumutveckling³⁴ genomförde och redovisade 2007, på uppdrag av den partsammansatta ledningsgruppen för stadsbyggnadsprojektet Ursvik, en utredning av de kommersiella utvecklingsmöjligheterna för en planerad centrumanläggning i Ursvik. Förutsättningarna för butiker i olika detaljhandelsbranscher och kommersiella serviceverksamheter har undersökts.

Utredningen har tittat på fyra alternativa lägen för etableringen av en livsmedelsbutik i Ursvik. Centrumutvecklings analys och bedömning pekar på att de viktigaste faktorerna för den planerade butikens omsättningsmöjligheter är:

- dess läge och tillgänglighet med olika färdmedel till och från området

³⁴ affärsområde Marknads- och fastighetsanalys

- det absoluta antalet boende inom framför allt det primära närområdet men även i angränsande områden i såväl som utom Ursvik
- omgivande konkurrens

Mellan 70-80 % av en större dagligvarubutiks omsättning kopplas till bilburna kunder. En god anknäytning till lokala genomfartsgator och trafikleder liksom goda parkeringsmöjligheter i direkt anslutning till butiken får avgörande betydelse för dess omsättning och lönsamhet. Den etappvisa utbyggnaden av området påverkar antalet boende i det primära närområdet och tidpunkten för när det tidigast är möjligt att etablera detaljhandel.

Enköpingsvägen – Oxenstiernas allé

Den partsammansatta ledningsgruppen för stadsbyggnadsprojektet Ursvik har ställt sig bakom att fortsätta detaljplanarbetet utifrån att den första lokaliseringen av en livsmedelshandel bör göras vid anslutningen av Oxenstiernas allé till Enköpingsvägen³⁵.

Ett detaljplanearbete pågår för etapp 2E. Där studeras möjligheten till en fullsortimentsbutik på cirka 1500 kvadratmeter med eventuell utbyggnadsmöjlighet till 2000-2500 kvadratmeter. En etablering kring år 2010 bedöms vara möjlig. Behovet av parkeringsplatser beräknas till 120-150 platser. Detaljplanen har varit plansamråd under hösten 2008³⁶.

Läget nära Enköpingsvägen och en högre andel bilburna kunder bedöms av Centrumutveckling vara en styrka. Det föreslagna läget skapar också möjligheter genom närheten till Rissnedalen och dess utvecklingspotential inte minst när det gäller sällanköpsvaror. En svaghet bedöms vara att det primära marknadsunderlaget initialt är litet och butiken blir därför beroende av kunder från sekundära områden. Det är också svårt att kombinera butikens läge med tvärbanans hållplats. Konkurrensen från Willys som ligger på andra sidan Enköpingsvägen utgör ett hot liksom eventuellt kommande konkurrens inom dagligvaruhandeln i ett växande Rissnedalen.

I ett senare skede kan en annan lokalisering i med ett närmare läge till Ursviks torg vara aktuellt.

Kommersiell service

Centrumutveckling har uppskattat det sammanlagda ytbehovet för kommersiell service i Ursvik till 300-500 kvadratmeter. Eventuellt apotek och systembolag är inte inräknade i dessa ytor eftersom dessa etableras genom offentliga beslut. Bowlinghallar, badminton- och liknande större anläggningar är inte heller medräknade på grund av att de ofta är beroende av kommunal ekonomiskt stöd eller ideella föreningar för att kunna bli ekonomiskt bärkraftiga.

³⁵ Se Centrumutvecklings rapport 2007-02-09 samt lokaliseringsplan för service i Ursvik/Brotorp.

³⁶ En diskussion pågår med Länsstyrelsen om avståndet mellan bebyggelse och Enköpingsvägen (efter omläggningen av E18). Därefter kommer planen att gå vidare på utställning.

Annan service

Förutom gatustråk med handel är det viktigt att det finns caféer och restauranger där de som arbetar och bor i området ska kunna inta sin lunch och mötas under kvällstid. Ett levande kulturliv, fritidsaktiviteter, annan offentlig och övrig service längs huvudstråken och vid torget gynnar den kommersiella servicen och bidrar till områdets attraktivitet. Post, bank, vårdcentral, apotek, systembolag mm. är exempel på service som människor efterfrågar. Tillskott av offentliga lokaler och ett varierat näringsliv är viktigt för att få ett livligt och vitalt centrum.

Utvecklingen av handel och kommersiell service i framförallt Rissne, Hallonbergen och Kista måste beaktas så att utbudet kompletterar och stödjer varandra i så hög utsträckning som möjligt. För det lokala näringslivet är det viktigt att områdena bjuder på kvaliteter så att kompetenta medarbetare och kunder attraheras. Fastighetsägarna ska ha ett gemensamt ansvar för att förutsättningar skapas för en god service inom området.

Kyrka

Svenska Kyrkan har anmält intresse för en lämplig lokal om 100-200 kvm centralt i Ursvik helst i anslutning till barn- eller äldreverksamhet. Lokalen ska kunna användas för barn- ungdoms- och föreningsverksamhet, kontorsarbete och andaktsmöjligheter. Från hösten 2008 till våren 2010 kommer Svenska Kyrkan att ha öppen förskoleverksamhet i en del av Älvkvarnsskolans lokaler.

Även Centrumkyrkan har anmält intresse av lokaler. Församlingarna har uttalat att de inte ser behov av en kyrkobyggnad i Ursvik. Däremot finns behov av hyrda samlings- och verksamhetslokaler som församlingarna kan samutnyttja. Dessa lokalers lokalisering kan sett över tid förändras i takt med Ursviks utbyggnad. Möjligheten att koppla dessa verksamheter med annan service som till exempel bibliotek och/eller mötesplats för unga bör prövas.

Bilagor

Befolkningsutveckling och bostadsbyggande 2009 till och med 2014

Etappindelning för Ursvik

Lokaliseringsplan för Ursvik 2008-11-17

Illustration Västra Brotorp och Brotorp

Sammanfattning av innehåll i Fördjupad översiktsplan och Miljö- och gestaltungsprogram för Stora Ursvik